

**Методичні рекомендації  
щодо організації проведення навчальних занять за допомогою  
дистанційних технологій для учнів початкової школи закладів загальної  
середньої освіти в умовах карантину**

11 березня 2020 року Кабінет Міністрів України на своєму засіданні ухвалив рішення щодо запровадження карантину для усіх типів закладів освіти. Терміни карантину можуть змінюватися залежно від епідеміологічної ситуації.

Для ефективно організації навчання здобувачів освіти закладів загальної середньої освіти в умовах обмеження освітнього процесу рекомендуємо використовувати форми дистанційного навчання.

**Дистанційне навчання** – форма організації і реалізації навчально-виховного процесу, за якою його учасники (об'єкт і суб'єкт навчання) здійснюють навчальну взаємодію принципово і переважно екстериторіально (тобто, на відстані, яка не дозволяє і не передбачає безпосередню навчальну взаємодію учасників віч-на-віч, інакше, коли учасники територіально знаходяться поза межами можливої безпосередньої навчальної взаємодії і коли у процесі навчання їх особиста присутність у певних навчальних приміщеннях навчального закладу не є обов'язковою).

**Головним завданням дистанційного навчання** є розвиток творчих та інтелектуальних здібностей людини за допомогою відкритого і вільного використання всіх освітніх ресурсів і програм, у тому числі, доступних в Інтернеті. А оскільки Інтернет – це світова інформаційна мережа, то вона може бути одним із засобів дистанційного навчання, тому що її дані допоможуть учням (і викладачам) створити повну інформаційну картину з питань, що їх цікавлять.

Мережа Інтернет постійно розширює свої можливості, сервіси, розміщену з її допомогою інформацію, яка є значущою з точки зору освіти. Так, сучасні засоби телекомунікації, залучені майже в усі галузі освітньої діяльності, використовуються у процесі підготовки школярів, дають можливість появи нових форм освіти, без яких стає неможливим розв'язання постійно поновлюваного спектру завдань, що висуває сучасна освіта.

Інтернет багатofункціональний – поряд із функціями пошуковою (каталоги, колекції посилань) та інформаційною (електронні бібліотеки, віртуальні центри, бази даних, електронні книги і журнали, методична література) він виконує інтерактивну функцію, що дозволяє дітям (і викладачам) спілкуватися за допомогою електронної пошти, форумів і на персональних чатах, а також влаштовувати відеоконференції.

З розвитком Інтернету отримує подальший розвиток і технологічну реалізацію ідея відкритої освіти. Така форма освітнього процесу залучає учня у відкриті системи інформаційних баз даних, знімає просторово-часове обмеження в роботі з різними джерелами інформації, що досить актуальне в сучасному постіндустріальному, інформаційному суспільстві. Відкрита освіта передбачає використання нових засобів телекомунікацій, залучаючи школяра до широкого відкритого інформаційного світу, також дозволяє

молодій людині нової соціальної формації повніше реалізувати свої потенційні можливості. Без такого підходу не можливий розвиток індивідуальності, а в цілому – не можлива й еволюція всього суспільства.

Для дистанційного навчання дуже **важливий зв'язок з учнем**, тому що сучасне навчання (а особливо дистанційне) тяжіє до індивідуалізації. Під час очного навчання кожен має можливість поставити питання й одразу отримати відповідь. Учень, що знаходиться на відстані, не має такої можливості. З часом у нього може згаснути інтерес, розсіюватися увага. Дитині важко стимулювати себе до самостійного навчання, оскільки вона не знаходиться в колективі, де існує ще й такий стимул як конкуренція (наприклад, бути найкращим учнем у класі) або просто проведення емоційної дискусії з певного питання. Тому до **викладача**, що працює в системі дистанційного навчання, є **певні вимоги**: відповідати дуже швидко на листи; хвалити оперативність слухачів; встановити чіткий графік спілкування в режимі on-line і чітко його дотримуватися; створити атмосферу психологічного комфорту та ін. Важливо створити сприятливий настрій, емоційне піднесення. Учень має відчувати, що його викладач не суворий контролер, а добрий учитель, який завжди допоможе. Необхідно створити умови для повноцінної самореалізації учня, прояву успішності, самоствердження, підвищення його самооцінки.

**Істотною рисою дистанційної педагогічної діяльності** є її орієнтування на освіту школярів, яка базується на організації пізнавальної діяльності в індивідуальних і колективних формах у вигляді діяльності самоосвітньої; системну діагностику особистих якостей учня і підтримка його індивідуального зростання; використання можливостей інформаційного освітнього середовища. Значущим фактором для досягнення якісних результатів є рівень організації педагогічного процесу мережевим викладачем.

У дистанційному навчанні важливо знати кожного учня, його особливості: інтроверт ваш учень чи екстраверт, мислить він більш логічно, раціонально чи дуже емоційний, спирається більше на відчуття, емоції, отже, варто організувати ситуацію для активної участі у дискусіях, інтроверту – індивідуальне письмове завдання, у якому він проявиться більше.

Створення комфортних умов полягає у відборі відповідного змісту з предмету, розширення його інформаційного поля за рахунок міжпредметної інтеграції з урахуванням індивідуальних особливостей, інтересів і нахилів старшокласників, зони їх найближчого розвитку. Предметний зміст при цьому набуває практико орієнтований характер і забезпечує не тільки вміння розв'язувати міжпредметні завдання, пов'язані з предметним змістом, але і сприяє становлення інформаційної, комунікативної компетентності школярів, наприклад через розв'язання ситуаційних завдань, участі у проектній діяльності, дискусіях. Крім того, для успішного здійснення процесу дистанційного навчання учителі мають володіти технологічними аспектами організації освітньої діяльності школярів, які містять у собі різні прийоми

роботи в форумі, чаті, теле- і відеоконференціях, а також з електронною поштою та іншими комунікаційними засобами.

**Дистанційне навчання дозволяє реалізувати такі принципи:**

доступність навчання, а саме подолання фізичних обмежень людини, розширення аудиторії учнів;

індивідуальна спрямованість навчання, створення комфортних умов для школярів і вчителів, урахування індивідуальних психологічних особливостей (сприйняття, пам'яті, мислення), індивідуальний темп навчання;

розвиток інформаційної культури, навичок роботи із сучасними засобами інформатизації і телекомунікації;

соціалізація навчання, урахування особистісно-комунікативних особливостей учнів.

В ситуації, що склалася, реалізація ідей і завдань дистанційного навчання є корисною, оскільки дозволить розв'язати низку завдань:

забезпечення доступності різноманітних навчальних ресурсів;

здобування освіти в зручній, адекватній і відповідній формі для того, хто навчається;

важливість для психологічного розвитку дитини – його залучення в систематичну навчальну діяльність під безпосереднім керівництвом дорослого, процес володіння культурою і соціалізація проходять за допомогою вчителя;

розвиток творчих та інтелектуальних здібностей дитини за допомогою відкритого і вільного використання всіх освітніх ресурсів і програм, у тому числі, доступних в Інтернеті;

обмін даними, комунікативна діяльність на базі спільних інтересів, перш за все професійних (для вчителя) і освітніх (для учня);

організація дозвілля, відпочинку і розвитку.

**Інструменти спілкування у дистанційному навчанні**

**Електронна пошта** – це стандартний сервіс Інтернету, що забезпечує передавання повідомлень, як у формі звичайних текстів, які в інших формах (програмах, графіці, звуках, відео) у відкритому чи зашифрованому вигляді. У системі освіти електронна пошта використовується для організації спілкування викладача й учня, а також учнів між собою.

**Форум** – найпоширеніша форма спілкування викладача й учнів у дистанційному навчанні. Кожний форум присвячений будь-якій проблемі або темі. Модератор форуму (мережевий викладач) реалізує дискусію чи обговорення, стимулюючи питаннями, повідомленнями, новою цікавою інформацією. Програмне забезпечення форумів дозволяє приєднати різні файли певного розміру. Кілька форумів можна об'єднати в один великий. Наприклад, під час роботи малої групи учнів над проектом, створюються форуми для кожної окремої групи з метою спілкування під час проведення дослідження над вирішенням поставленого для даної групи завдання, потім – обговорення загальної проблеми проекту усіма учасниками навчального процесу (веб-конференція).

**Чат** – спілкування користувачів мережі в режимі реального часу, засіб оперативного спілкування людей через Інтернет. Є кілька різновидів чатів: текстовий, голосовий, аудіовідеочат. Найбільш поширений текстовий чат. Голосовий чат дозволяє спілкуватися за допомогою голосу, що під час вивчення іноземної мови у дистанційній формі є важливим моментом. В освітніх цілях за необхідності можна організувати спілкування в чатах з носіями мови. Це реальна можливість мовної практики, яка проводиться у рамках запропонованої для дискусії проблеми, сумісної проектної діяльності, обміну інформацією.

**Відеоконференція** – це конференція реального часу в on-line режимі. Вона проводиться у визначений день і в призначений час. Для якісного проведення відеоконференції, як і телеконференції, необхідна її чітка підготовка: створення програм (цим займається мережевий викладач), своєчасна інформація на сайті і розсилка за списком (виконує педагог-куратор). Відеоконференція – один із сучасних способів зв'язку, що дозволяє проводити заняття у «віддалених класах», коли учні і викладач знаходяться на відстані. Отже, обговорення й прийняття рішень, дискусії, захист проектів відбуваються у режимі реального часу. Викладач і учні можуть бачити один одного, викладач має можливість супроводжувати лекцію наочним матеріалом.

**Блог.** Це форма спілкування, яка нагадує форум, де право на публікацію належить одній особі чи групі людей. В Інтернет-курсі з мови технології блогу можна використовувати під час навчання у колективі. Наприклад, автор (один учень чи їх група) виконав певне завдання (твір, есе), яке розміщується на сайті свого мережевого щоденника (блогу), потім автор блогу дає можливість іншим учням прочитати і прокоментувати розміщений матеріал. У учнів з'являється можливість обговорення й оцінки якості публікації і коментарів іноземною мовою, що сприяє розвитку мовленнєвих навичок.

**Середовище Classroom** дозволяє організувати онлайн навчання, використовуючи відео, текстову та графічну інформацію, різні додатки Google. Вчитель має можливість контролювати, систематизувати, оцінювати діяльність, переглядати результати виконання вправ, застосовувати різні форми оцінювання.

**Соціальні мережі та Viber** дозволяють створювати закриті групи, чати, обговорення тем, завдань, проблем, інформації.

Інтернет-навчання як основа безперервної освіти націлене на оволодіння школярами навичок самостійної освітньої роботи, на формування в учнів ключових компетентностей.

Специфіка Інтернет-навчання, що базується на телекомунікаційних технологіях, Інтернет-ресурсах і послугах, впливає на способи відбору і структуризації змісту, способи реалізації тих чи інших методів і організаційних форм навчання, що суттєво впливає на функціонування всієї системи. Учень відбирає й оброблює інформацію, висуває гіпотези, приймає рішення, спираючись на власні роздуми, власне бачення проблеми.

Роль учителя полягає в тому, щоб допомогти учням, стимулювати їх до самостійних роздумів, відкриттів, новим поглядам на досліджуване явище, предмет. Водночас учитель і учень залишаються учасниками цього процесу в активному діалозі.

**Основними перевагами дистанційного навчання є:** екстериторіальність, синхронний і асинхронний режими взаємодії учасників навчального процесу: викладач – учень, учень – учень, учень – навчальна група; можливість залучення до навчання спеціалістів із певних галузей; одночасне з вивченням інших предметів практичне засвоєння інструментів ІКТ – створення додаткових умов для впровадження ІКТ в освітні системи тощо.

Отже, стрімкий розвиток глобалізації впливає на всі сфери життя людей – особистісну, соціальну, культурну. Політичний та технічний прогрес у найближчому майбутньому призведе до спілкування "на рівні людства". Супутниковий зв'язок та Інтернет руйнують всі бар'єри в сучасному світі. Розвиток туризму, масової культури, масового продукту – усе веде до єднання в медіа просторі, а основним засобом спілкування стає мова.

Дистанційне навчання покликане допомогти в глобальному освітньому просторі, воно виступає як ефективне доповнення традиційних форм освіти, як засіб часткового вирішення її нагальних проблем, зокрема, надає можливість одночасно з гнучким за часом і високопрофесійним за змістом вивченням різних предметних розділів знань, формуванням умінь і навичок роботи з багатьох навчальних дисциплін забезпечити інтенсивне практичне застосування тими, хто навчаються, методами і засобами інформаційно-комунікаційних технологій, розвиває уміння і навички у сучасній науці і практиці. Впровадження елементів дистанційної форми навчання в школі є необхідною умовою для досягнення сучасного рівня якості освіти.

Шановні колеги! Ваша школа та Ви особисто впораєтеся зі справжнім дистанційним навчанням, якщо вже раніше працювали через онлайн-платформи, використовували методики перевернутого класу чи іншого типу змішаного навчання, якщо зможете надати покрокові інструкції батькам і дітям, як організувати самостійну роботу вдома:

Забезпечення дистанційного навчання в закладах загальної середньої освіти вимагає використання певного системотехнічного забезпечення, яке включає:

- апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережеве обладнання, джерела безперебійного живлення, сервери, обладнання для відеоконференц-

зв'язку тощо), що забезпечують розроблення і використання веб-ресурсів навчального призначення, управління навчальним процесом та необхідні види навчальної взаємодії між суб'єктами дистанційного навчання у синхронному і асинхронному режимах;

інформаційно-комунікаційне забезпечення із пропускнуою здатністю каналів, що надає всім суб'єктам дистанційного навчання навчального закладу цілодобовий доступ до веб-ресурсів і веб-сервісів для реалізації навчального процесу у синхронному та асинхронному режимах;

програмне забезпечення загального та спеціального призначення (у тому числі для осіб з особливими потребами), яке має бути ліцензійним або побудованим на програмних продуктах з відкритими кодами.

Для забезпечення дистанційного навчання, необхідні веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), які можуть містити:

- методичні рекомендації щодо їх використання, послідовності виконання завдань, особливостей контролю тощо;
- документи планування навчального процесу (навчальні програми, навчально-тематичні плани, розклади занять);
- відео- та аудіозаписи уроків, лабораторних, практичних занять тощо;
- мультимедійні матеріали;
- термінологічні словники;
- практичні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
- віртуальні лабораторні роботи із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
- віртуальні тренажери із методичними рекомендаціями щодо їх використання;
- пакети тестових завдань для проведення контрольних заходів, тестування із автоматизованою перевіркою результатів, тестування із перевіркою викладачем;
- ігрові інтерактивні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх використання;
- електронні бібліотеки чи посилання на них;
- бібліографії;
- дистанційний курс, що об'єднує зазначені вище веб-ресурси навчальної дисципліни (програми) єдиним педагогічним сценарієм;
- інші ресурси навчального призначення.

Перелік веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), необхідних для забезпечення дистанційного навчання, визначається закладом освіти залежно від профілю навчальної дисципліни.

Розкривати нову тему, давати нові знання, провокувати думки можна також, використовуючи:

- тематичний контент [Youtube](#) (тематичне відео, короткі ролики, фільми-екранізації, освітні канали, фільми BBC або National Geographic та ін.)

- інфографіку;
- аудіо-книги або підкасти, інтерв'ю з цікавими людьми;
- youtube-канали викладачів-предметників;
- блоги вчителів-предметників (за категоріями) та ін.

Для організації дистанційного та індивідуального навчання в закладах освіти можна також використовувати наступні веб-технології та програмні засоби.

1. Платформа Moodle – безкоштовна платформа з широкими можливостями кастомізації. Встановлюється тільки на свій сервер. Є безліч плагінів для розширення функціоналу. Вимагає навичок web-розробки для адміністрування.

2. Платформа Google Classroom – це інструмент, що пов'язує Google Docs, Google Drive і Gmail, допомагає створювати і впорядковувати завдання, виставляти оцінки, коментувати і організовувати ефективне спілкування з учнями в режимі реального часу або в режимі дистанційного навчання. Завдяки платформі Classroom можна організувати проектну роботу, перевірену навчання, дистанційне навчання.

3. Веб-додаток [Edmodo](#) – освітній сайт, який являє собою усічену соціальну мережу за типом Facebook, яка дозволяє спілкуватися вчителям та учням, об'єднавшись навколо процесу навчання у школі.

4. Платформа [LearningApps.org](#) – онлайн-сервіс, який дозволяє створювати інтерактивні вправи. Він є конструктором для розробки різноманітних завдань з різних предметних галузей для використання і на уроках, і позаурочний час, і для малечі, і для старшокласників. Крім того, Learningapps.org надає можливість дистанційного навчання кожному вчителю, адже дозволяє створити набір класів у власному акаунті, ввести дані про учнів, їх профілі, задати пароль для входу та викладати вправи для виконання.

5. Платформа [Learning.ua](#) – містить онлайн тести, інтерактивні завдання з математики, української мови.

6. Платформа [Stepik](#) – безкоштовна освітня платформа та конструктор відкритих онлайн-курсів та уроків.

7. Хмарні сервіси (Office365, Google) для спільної роботи учнів та вчителя.

### **Перелік освітніх джерел та онлайн платформ на допомогу педагогам в організації дистанційного навчання**

Студія онлайн-освіти Educational Era <https://www.ed-era.com/>

iLearn (<https://ilearn.org.ua/>) – цікаве, безкоштовне і доступне 24/7 навчання: онлайн курси з основних предметів ЗНО, вебінари з найкращими репетиторами Києва, тести, подкасти, матеріали для самопідготовки .

Prometheus <https://prometheus.org.ua/> Онлайн курси України і світу із різних предметів та різноманітних напрямків для вчителів та учнів

Інтерактивні підручники Edera (математика, біологія, укр. мова, історія України, фізика, географія, біологія) <https://www.ed-era.com/books/>

Мультимедійні підручники КМ Медіа (з відео і можливістю читати на телефонах) <http://kmmedia.com.ua/books/>

Українська програма – каталог е-підручників, відео, аудіокниг для школи <http://ukrprog.com/>

Розумники – придбання (диски та скачування з сайту) ліцензійних МОН е-підручників (педагогічні програмні засоби, тести, лабораторні практикуми та інше) <http://rozumniki.net/>

Нова школа -навчальні диски для школярів (каталог ресурсів всіх предметів) <http://novashkola.com.ua/>

Електронні версії підручників <https://e-pidruchnyky.net/>

### Сервіси для вчителів

Он-лайн школа «На Урок» <https://naurok.ua/>

Безкоштовні ресурси для налаштування дистанційного навчання:

- <https://coggle.it/> - найпростіший інтерфейс, можна зберегти зображення в форматі PNG або PDF

- <https://www.xmind.net/> - чудово працює на платформах Windows / Mac / Linux.

Платформи для проведення онлайн уроків:

- <https://classroom.google.com/> - простий, інтуїтивний інтерфейс. Якщо давно чули про цей ресурс і планувати опанувати – час настав! В мережі є купа навчальних відео, як налаштувати платформу. Приклад -

<https://www.youtube.com/watch?v=C9rN1vJZJkE>

- <https://myownconference.com.ua> – платформа для проведення вебінарів. У безкоштовному варіанті є можливість підключення до 20 осіб – підійде, якщо у вас підгрупа або в класі до 20 осіб (можливо в сільських школах).

- <https://zoom.us/webinar> - проста в налаштуванні та реєстрації. В Youtube можна знайти безліч відео-пояснень, як працювати з платформою.

Створення завдань, тестів, пазлів, вікторин <https://learningapps.org/>

Тестування учнів в онлайн-режимі <https://www.classtime.com/uk/> та

<https://naurok.com.ua/test/about>

Каталог електронних освітніх ресурсів для учнів та вчителів

<http://video.novashkola.ua/>

Організація дистанційного навчання у школі

<https://www.pedrada.com.ua/article/2476-organzatsya-distantynogo-navchannya-u-shkol>

Задачі і тести з математики для 1 класу <https://learning.ua/matematyka/pershyi-klas/>

Завдання з математики для дитини (підготовка до школи, 1 клас, 2 клас, 3 клас, 4 клас) <http://osvita.ua/school/70399/>

Платформа для навчання математики, розроблена експертами з педагогіки <https://www.matific.com/ua/uk/home/>

Завдання з математики (дошкільнята, 1-10 класи) <https://learning.ua/matematyka/>

Онлайн курси з математики <https://naurok.ua/course/math>

Формувальне оцінювання: <https://www.youtube.com/watch?v=Agm21SkpbNs>

Формувальне оцінювання: [https://www.youtube.com/watch?v=rN\\_7w3Sd3Eg](https://www.youtube.com/watch?v=rN_7w3Sd3Eg)

Формувальне оцінювання: <https://www.youtube.com/watch?v=0YcO7KNKruc>

Формувальне оцінювання навчальних досягнень молодших школярів

:<https://www.youtube.com/watch?v=x-ToQQFy3NI>

Лепбук. Онлайн-курс для вчителів початкової школи .І.Большакова

<https://www.youtube.com/watch?v=xRRqIOk0vXg>

Сторітеллінг. Онлайн-курс для вчителів початкової школи І.Большакова

<https://www.youtube.com/watch?v=2aYHz1U19U8>

М.Пристинська Щоденні 5\_

<https://www.youtube.com/watch?v=Pc-gqUlsiR8> ,

М.Пристинська Щоденні 3 <https://www.youtube.com/watch?v=VClAoATHANI>

М.Пристинська Математика

<https://www.youtube.com/watch?v=Pc-gqUlsiR8>

Он-лайн ресурс для вчителів початкових класів

Сервіси для створення кросвордів, дидактичних ігор, головоломок, вікторин

1. <https://www.proprofs.com>;

2. <https://www.jigsawplanet.com>;

3. <http://www.classtools.net>;

4. <https://learningapps.org>;

5. <http://puzzlecup.com>;

Сервіси для колективного збереження документів.

1. <https://docs.google.com>;

2. <http://office.microsoft.com>;

3. <https://drive.google.com> ;

4. <https://www.dropbox.com>;

5. <https://picasaweb.google.com>;

Сервіси для створення віртуальних класів.

1. <https://learningapps.org>;

2. <https://www.edmodo.com>;

Сервіси для створення інфографіки.

1. <http://vizualize.me/>

2. <https://developers.google.com/chart/>

3. <https://www.easel.ly/>

4. <https://piktochart.com/>

5. <https://infogram.com/>

6. <https://visual.ly/>

7. <https://venngage.com/>

Сервіси для організації віртуальних досок

1. <https://realtimeboard.com/>

2. <https://www.thinglink.com/>

3. <http://en.linoit.com/>

4. <https://ru.padlet.com/> /

Сервіси для створення хмари слів

1. <https://worditout.com/>

2. <https://www.jasondavies.com/wordcloud/>

3. <https://wordart.com/>
4. <https://wordcloud.pro/>
5. <http://www.imagechef.com/>
6. <http://www.tagxedo.com/>

#### Сервіси для створення інтелект-карт

1. <https://www.mindomo.com/>
2. <https://bubbl.us/>
3. <https://caco.com/>
4. <https://www.mindmeister.com/>
5. <https://www.spiderscribe.net/>
6. <http://www.popplet.com/>
7. <https://mindnode.com/>
8. <https://sourceforge.net/projects/freemind/>
9. <https://www.xmind.net/>
10. <http://wisemapping.com/>

#### Сервіси для створення стрічок часу

1. <https://www.timetoast.com/>
2. [https://www.preceden.com/?utm\\_source=timerime&utm\\_campaign=homepage](https://www.preceden.com/?utm_source=timerime&utm_campaign=homepage)
3. <http://ww7.whenintime.com/>

#### Фотосервіси

1. <https://slide.ly/collage/create>
2. <https://www.photovisi.com/>
3. <https://pixlr.com/express/>
4. <http://www.getloupe.com/create>

#### Онлайн відеоредактори

1. <http://www.cellsea.com/free-online-video-editor>
2. <https://www.iskysoft.com/ru/filmora-video-editor-mac.html>
3. <http://www.videotoolbox.com/>
4. <https://www.wevideo.com/>
5. <https://online-video-cutter.com/>
6. <http://video-editor.su/programma-dlya-obrezki-video.php>
7. <https://videoredaktor.ru/a/obrezka-i-narezka-video>
8. <https://remontka.pro/obrezat-video/>

#### Сервіси для проведення онлайн опитувань

1. <https://docs.google.com/forms/u/0/>
2. <https://quizlet.com/>
3. <https://kahoot.com/>
4. <https://www.classmarker.com/>
5. <https://get.plickers.com/>
6. <https://www.easystestmaker.com/>
7. <https://www.quizalize.com/>
8. <https://www.mentimeter.com/>
9. <https://nearpod.com/>

Шановні колеги!!!! Будьте мудрими і мужніми, обережними і відповідальними. Навчайтесь і навчайте. Творіть, експериментуйте, досліджуйте, створюйте, апробуйте, поєднуйте, обмінюйтесь, даруйте, отримуйте, беріть, віддавайте. Сприймайте ситуацію як можливість організації нового процесу, а значить і нових результатів.

Бережіть себе і всіх, хто поряд.

*З повагою, Марина Крилевець*